

PRAWO. Zasady segregowania odpadów komunalnych

Umowy na wywóz śmieci po nowemu

Od początku 2019 roku nie będzie już możliwości podpisywania dwóch rodzajów umów na wywóz śmieci. Do tej pory osoby, które deklarowały segregację odpadów, płaciły niższą miesięczną opłatę śmieciową niż ci, którzy od razu zapowiadali, że segregacją zajmować się nie chcą. Od stycznia, jak zakłada projekt zmian w ustawie śmieciowej, wyboru już nie będzie.

Polska musi bowiem spełniać coraz bardziej rygorystyczne normy recyklingowe. W końcu zdano sobie sprawę, że dalsze tolerowanie „producentów” niesegregowanych śmieci do celu zbliżyć nas nie będzie.

Cztery razy więcej

Wywóz śmieci niesegregowanych będzie cztery razy droższy od wywozu odpadów segregowanych. Dlatego wszyscy zostaną zobowiązani do segregacji odpadów. W niektórych spółdzielniach mieszkaniowych, które jeszcze nie pozamykały zsympów oznaczać to będzie wyłączenie ich z użytkowania. Koniec ze zrzucaniem śmieci do wspólnego kontenera. Aby zmotywować tych, którzy z segregowaniem mieli dotąd problem, zakłada się wprowadzenie kar. Śmieci źle posortowane zostaną uznane za zmieszane, a za wywóz takich odpadów gmina będzie mogła ustalić cenę czterokrotnie wyższą niż w przypadku odpadów segregowanych.

Najpierw jednak firmy śmieciowe będą oznaczać kontenery plakietkami informującymi o nieprawidłowym składzie śmieci. Jeśli sytuacja będzie się powtarzać, informacja zostanie przekazana do gminy, która decyzyjną administracyjną zmieni umowę śmieciową. Oznacza to problemy dla osób mieszkających w budownictwie

wielorodzinnym – to właśnie na terenie blokowisk segregacja śmieci przebiega najgorzej.

Taniej dla kompostujących

Część właścicieli nieruchomości będzie miała możliwość obniżenia opłat. Dotyczy to tych, którzy posiadają własny kompostownik, w którym będą przetwarzać bioodpady. Przepis ten będzie wymagał doprecyzowania. Zmiany dotkną też właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, w których powstają śmieci. W niektórych gminach nie musiały być wpięte w gminny system zbiórki odpadów komunalnych, a właściciele tych nieruchomości byli zobowiązani do podpisywania indywidualnych umów z firmami wywozowymi. O ile np. urzędy takie umowy podpisywały, to dość często okazywało się, że właściciele prywatni już tego nie robili. W gminach uznano, że winę za powstawanie nielegalnych wysypisk śmieci ponoszą między innymi właściciele takich niezamieszkałych, ale „śmieciowych” nieruchomości.

Gminne osiągnięcia

Tymczasem w 2030 roku gminy mają się wykazać się osiągnięciami na polu recyklingu. Odpady, takie jak szkło, metale czy tworzywa sztuczne będą musiały być odzyskiwane w 60 procentach. Dziś wiele miast nie jest w stanie dojść do połowy tego wyniku. Jeśli gminy nie zmienią polityki dotyczącej segregacji i odzyskiwania odpadów, zapłacą kary.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw

W Krajowym planie gospodarki odpadami 2022 (Kpgp 2022) rekomen-

dowane jest podjęcie działań w zakresie nowelizacji ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2017r. poz. 1289).

Rozwiązania

W projekcie rekomendowane są następujące rozwiązania:

- wzmocnienie kontroli gmin nad systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym nadzór nad firmami dobierającymi odpady komunalne, przez:
 - a) wprowadzenie konieczności rozłączonego ogłoszenia i przeprowadzania przetargu na odbiór i przetargu na zagospodarowanie odpadów komunalnych jako sposób na zapobieganie nielegalnym praktykom podmiotów wyłonionych przez gminy w drodze przetargu,
 - b) uniemożliwienie ryczałtowego rozliczania się pomiędzy gminą a podmiotem odbierającym odpady komunalne np. przez określenie płatności przez gminy za odbiór odpadów wyłącznie w odniesieniu do masy odpadów przekazanych do przetwarzania,
- zwiększenie zachęty do selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności przez urealnienie różnicy między stawką opłaty za odbieranie odpadów zebranych selektywnie i stawką opłaty w przypadku, kiedy obowiązek selektywnego zbierania odpadów nie jest realizowany,
- zmiany w zakresie zasad ustalania ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za rok od domku letniskowego lub od innej nieruchomości wykorzystywanej

na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Na obecnym etapie prac rozważane są różne rozwiązania,

- zmiana w zakresie umożliwienia gminie powierzania zadań związanych z opłatami za gospodarowanie odpadami komunalnymi organom wskazanym w art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- wprowadzenie możliwości zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości posiadających kompostownik przydomowy,
- dodanie przepisu regulującego kwestie zwrotu lub naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w szczególnych przypadkach, np. umożliwiający stwierdzenie nadpłaty w przypadku śmierci właściciela nieruchomości,
- wprowadzenie mechanizmów, dzięki którym środki pozyskiwane przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi będą faktycznie wykorzystywane na pokrywanie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- doprecyzowanie w przepisach ustawy czasu na składanie korekt do sprawozdań i określenie terminu złożenia końcowego sprawozdania przez podmiot odbierający odpady komunalne do gminy, przez gminę do urzędu marszałkowskiego i przez urząd marszałkowski do Ministra Środowiska. Zaproponowany zostanie termin roku od przygotowania, po którym nie będą uwzględniane przesyłane korekty sprawozdań,
- dodanie przepisu w zakresie 3-letniego okresu zakazu wykonywania działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych w odniesieniu do przedsiębiorcy wykreślonego z rejestru działalności regulowanej,
- wprowadzenie obowiązku aktualizacji danych w deklaracji tylko raz w miesiącu,



Wywóz śmieci niesegregowanych będzie cztery razy droższy od wywozu odpadów segregowanych. Fot. Wikipedia

- wzmocnienie kontroli jednostek samorządu terytorialnego nad systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym nadzoru nad podmiotami odbierającymi odpady.

Powszechna segregacja

Główne cele ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach to przede wszystkim upowszechnienie segregacji odpadów przez mieszkańców oraz zmniejszenie ilości składowanych odpadów komunalnych poprzez m.in. zapewnienie powstania odpowiednich instalacji do ich odzysku lub unieszkodliwiania. Ponadto Polska jest zobowiązana do osiągnięcia odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych do składowania (do 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35%), a także poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła (do 31 grudnia 2020 r. – 50%) oraz innych niż niebezpieczne odpady budowlanych i rozbiórkowych (do 31 grudnia 2020 r. – 70%).

Umyte czy nieumyte

Regulaminy utrzymania czystości i porządku na terenie gminy powinny zachęcać i zapewniać osiągnięcie

tych celów. Gminy powinny zapewnić pozyskanie surowców o jak najlepszej jakości, ale bez nadmiernych obciążeń dla mieszkańców i środowiska (np. zużycie wody do mycia określonych rodzajów odpadów). Brak jest technologicznego uzasadnienia wprowadzania dodatkowych wymagań dla mieszkańców dotyczących np. mycia odpadów opakowaniowych przed ich wyrzuceniem do śmieci, szczególnie w sytuacji, gdy takie wymagania nie są stawiane przez podmioty przetwarzające odpady.

Zasady optymalnej segregacji

Najlepszym sposobem segregowania odpadów jest ich umieszczenie w oddzielnych pojemnikach.

Papier to m. in.:

- opakowania z papieru lub tektury,
- gazety i czasopisma,
- katalogi, prospekty, foldery,
- papier szkolny i biurowy,
- książki i zeszyty,
- torebki papierowe,
- papier pakowy.

Nie powinno się wrzucać do papieru następujących odpadów:

- papier powlekany folią i kalka,
- kartony po mleku i napojach,
- pieluchy jednorazowe i podpaski,
- pampersy i podkładki,

- worki po nawozach, cemente i innych materiałach budowlanych,
- tapety,
- inne odpady komunalne (w tym niebezpieczne).

Tworzywa sztuczne i metale to m.in.:

- butelki po napojach,
- opakowania po chemii gospodarczej, kosmetykach (np. szamponach, proszkach, płynach do mycia naczyń itp.),
- opakowania po produktach spożywczych,
- plastikowe zakrętki,
- plastikowe torebki, worki, reklamówki i inne folie,
- plastikowe koszyczki po owocach i innych produktach,
- styropian,
- puszki po napojach, sokach,
- puszki z blachy stalowej po żywności (konsery),
- złom żelazny i metale kolorowe,
- metalowe kapsle z butelek, zakrętki słoików i innych pojemników,
- folia aluminiowa,
- kartoniki po mleku i napojach – wielomateriałowe odpady opakowaniowe.

Nie powinno się wrzucać do pojemników na tworzywa sztuczne i metale następujących odpadów:

- strzykawki, wenflony i inne artykuły medyczne,
- odpady budowlane i rozbiórkowe,

- nieopróżnione opakowania po lekach i farbach, lakierach i olejach,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, inne odpady komunalne (w tym niebezpieczne).

Zaleca się zgnieść tworzywa sztuczne przed wrzuceniem do worka.

Szkło opakowaniowe to m.in.:

- butelki i słoiki szklane po napojach i żywności,
- butelki po napojach alkoholowych,
- szklane opakowania po kosmetykach.

Nie powinno się wrzucać do szkła następujących odpadów:

- szkło stołowe – żaroodporne,
- ceramika, doniczki,
- znicze z zawartością wosku,
- żarówki i świetlówki,
- szkło kryształowe,
- reflektory,
- nieopróżnione opakowania po lekach, olejach, rozpuszczalnikach,
- termometry i strzykawki,
- monitory i lampy telewizyjne,
- szyby okienne i zbrojone,
- szyby samochodowe,
- lustra i witraże,
- fajans i porcelana
- inne odpady komunalne (w tym niebezpieczne).

Zaleca się wrzucać opakowania opróżnione z produktu, bez zakrętek, starać się nie tłuc szkła.

Odpady „zielone” – roślinne to m.in.:

- gałęzie drzew i krzewów,
- liście, kwiaty i skoszona trawa,
- trociny i kora drzew,
- owoce, warzywa itp.

Nie powinno się wrzucać do odpadów „zielonych” – roślinnych następujących odpadów:

- kości zwierząt,
- mięso i padlina zwierząt,
- olej jadalny,
- drewno impregnowane,
- płyty wiórowe i MDF,
- leki,
- odchody zwierząt,
- popiół z węgla kamiennego,
- inne odpady komunalne (w tym niebezpieczne).

Pozostałe odpady trafią do pojemnika na odpady zmieszane – jeśli będzie ich mniej, obniżymy koszty i przyczynimy się do poprawy stanu środowiska. Istotnym uzupełnieniem systemu zbierania odpadów są punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Odpadami komunalnymi, które mogą być przekazywane do punktu, są:

- odpady poremontowe i budowlane,
- odpady wielkogabarytowe (tj. meble, wyposażenie wnętrz, itp.),
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (pralki, lodówki, telewizory, radiodbiorniki, komputery, kalkulatory, itp.),
- zużyte baterie i akumulatory,
- przeterminowane leki, strzykawki itp.,
- opony,
- odpady niebezpieczne z gospodarstw domowych (pozostałości farb, lakierów, rozpuszczalników, kwasów, olejów, płynów do chłodziarek, itp.).

Gminy powinny rozważyć również zagospodarowanie innych niż wymienione rodzajów odpadów, np. w sytuacji dużej ilości powstających popiołów zapewnić ich selektywne zbieranie od właścicieli nieruchomości.



Selektywna zbiórka odpadów w sklepie. Fot. Wikipedia

Źródło: Ministerstwo Środowiska
Urszula Kozaczuk DODR